

Minken är ett effektivt rovdjur och kan ta byten som är mycket större än den själv. Här en havssula. Foto: John W Andersson

INGET NATURLIGT DÄGGDJUR I NORDEN

Den amerikanska minken (*Neovison vison*) har funnits i Norden sedan i mitten av 1920-talet då den togs hit i syfte att farmas som pälsdjur. Efterkrigstidens expansion inom minkbranschen medförde att allt fler minkar rymde och det blev en relativt snabb spridning i Norden. Den amerikanska minken i Norden är ättlingar från farmade minkar och är därmed inget naturligt däggdjur i faunan.

HOT MOT DEN BIOLOGISKA MÅNGFALDEN

Den amerikanska minken är ett av Europas största hot mot den biologiska mångfalden i skärgårdsmiljöer. I de nordiska länderna har fågelarterna i skärgårdarna under tusentals år anpassats till en miljö utan rovdäggdjur och häckar därför ofta på marken. Minken kan därför göra mycket stor skada på vissa fågelpopulationer – och i värsta fall helt utrota en del arter.

MÅRDDJUR MED VIT FLÄCK PÅ HAKAN

Minken tillhör mårddjuren och har en långsmal kropp med korta ben. Färgen kan variera men är oftast mörkbrun med en vit fläck på hakan. Totallängden hos en hane ligger mellan 45-75 centimeter och för en hona 45-65 centimeter. En hane väger 0,7-1,5 kilo och en hona 0,5-0,8 kilo.

Den vita fläcken är ett typiskt kännetecken för minken. Foto: Kenneth Johansson

Minken är strandzonens vilt och äter vad den kommer åt. Foto: Mostphotos

GILLAR VATTEN OCH ÄTER DET MESTA

Minken finns i anslutning till vatten, både sött och salt, varför man kan hitta den vid kusten, i skärgården, vid sjöar, och vattendrag. På menyn står både vattenlevande djur, som fisk, kräftor och grodor, och landlevande djur, som ödlor, sorkar och fåglar. Varje mink har sitt eget revir som de försvarar mot andra minkar. Hanar och honor har egna revir. Revirets storlek uppgår till 1,5-3 kilometer strandlinje.

MINKENS ÅR

Februari-mars är parningsid och hanarna kan förflytta sig långt för att hitta honor. En hane kan para sig med flera honor. Efter parningen återvänder hanarna till sina revir. En del hanar har dött, oftast i strider med andra hanar, och då kan en hane passa på att byta revir om han hittar något ledigt och attraktivt område. I maj-juni föder honan 3-6 valpar. Hon föder upp ungarna själv. Ungarna utvecklas snabbt och följer snart honan på jakt. I juli-augusti lämnar ungarna honan i jakt på egna revir.

Foto: Terje Kolaas

MÅLET MED FAMNA-PROJEKTET

Målet med projektet är att etablera ett storskaligt, permanent och kostnadseffektivt förvaltningssystem för amerikansk mink i de mest utsatta delarna av Botnia-Atlantica området.

Den amerikanska minken utgör ett hot mot den biologiska mångfalden i allmänhet och mot markhäckande fåglar i synnerhet. Minken är föreslagen att föras upp på EU:s lista över invasiva och främmande arter, vilket kommer att ställa högre krav på myndigheter med förvaltningsansvar för amerikansk mink.

Foto: Kenneth Johansson

MINKFÅNGST ÖVER STORA OMRÅDEN

I praktiken går FAMNA-projektet ut på att fånga mink med fällor och lokala jägares insatser. Storskalighet och kontinuitet är nyckeln till en lyckad förvaltning. Om man arbetar över för små områden sprider sig nya minkar in i området man vill hjälpa varje år. Om insatsen avbryts efter några år kommer de högreproduktiva minkarna snart ha återhämtat sig till deras ursprungliga antal.

Den amerikanska minken har en kort levnadstid och populationen omsätts helt och hållet på 3-4 år. Årsungarna har en stor naturlig dödlighet och om projektet dessutom lyckas fånga en betydande del av kvarvarande årsungar, som är de mest lättfångade, så kommer det på ett antal års sikt begränsa nyrekryteringen i stor omfattning och därmed utarma minkpopulationen. För att lyckas så kommer det att kräva en fortsatt fångst och jakt bortom projektiden och därför kommer projektet även att arbeta fram modeller för hur detta kan lösas.

Projektets påverkan på den biologiska mångfalden kommer i första hand att mätas genom fågelinventeringar i samarbete med Umedeltats fältstation, Västerbottens ornitologiska förening.

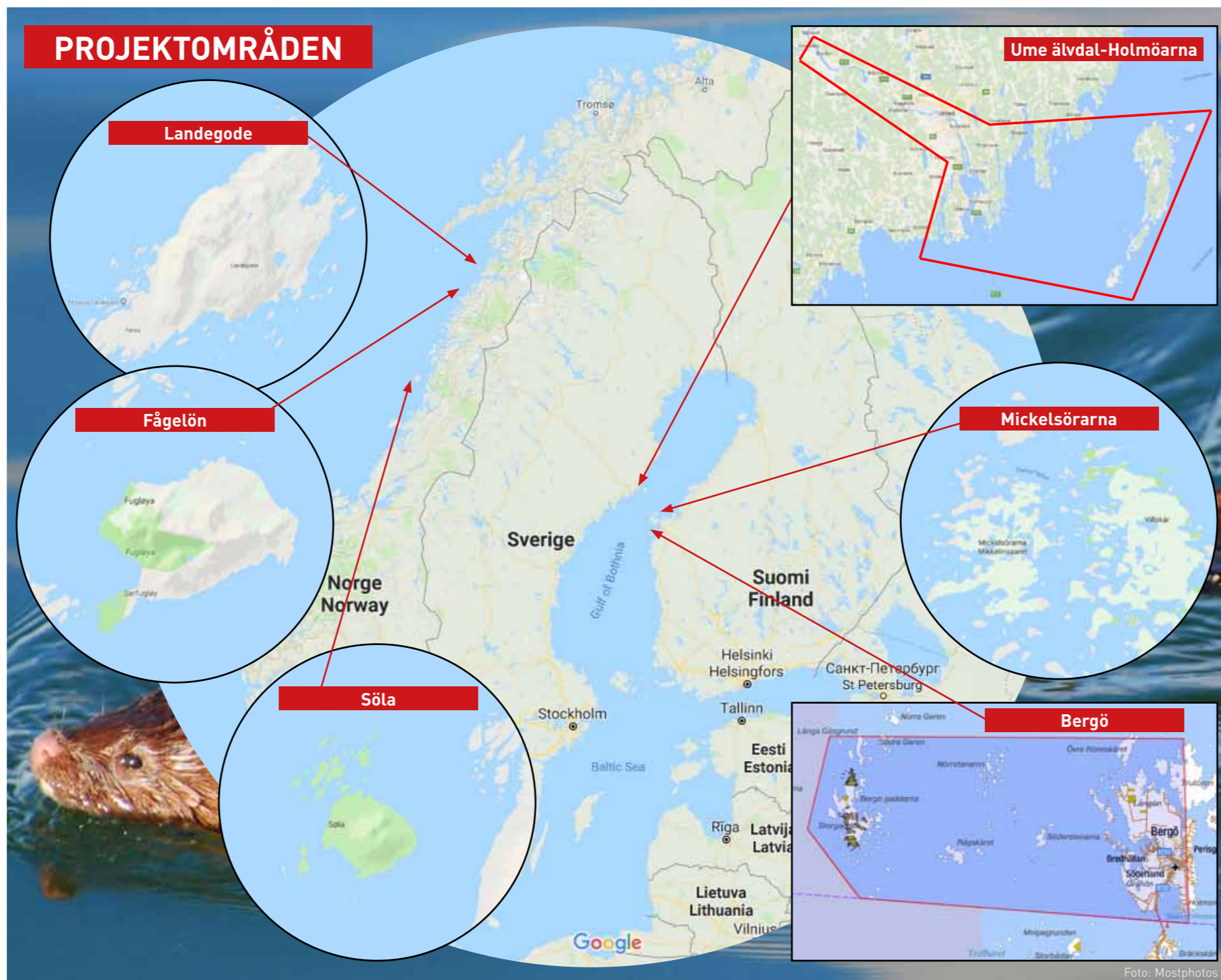

Foto: Mostphotos

EUROPEISKA UNIONEN

Interreg Botnia-Atlantica

Europeiska regionala utvecklingsfonden

FAMNA, förvaltning av amerikansk mink i Botnia-Atlanticaområdet, är ett treårigt naturvårdsprojekt inom ramen för EU-programmet Interreg Botnia-Atlantica som finansierar samarbetsprojekt mellan Österbotten, Västerbotten, Västernorrland och Nordland. Genom samverkan över landsgränser ska programmet bidra till en ökad innovationskapacitet, ett stärkt näringsliv, utvecklade natur- och kulturarv samt goda öst-västliga kommunikationer.

Samarbetspartners och medfinansiärer i FAMNA är Svenska Jägareförbundet, Länsstyrelsen Västerbotten, Forststyrelsen, Österbottens Förbund, Kvarkenrådet, Miljödirektoratet, Fylkesmannen i Nordland och Nordlands Fylkeskommune. SLU (Sveriges lantbruksuniversitet) är en vetenskaplig samarbetspartner och Umedeltats fältstation ansvarar för fågelinventeringarna i Sverige.

<https://jagareforbundet.se/vilt/invasiva-frammande-arter/famna/>

Svenska Jägareförbundet

Länsstyrelsen
Västerbotten

Nordland
FYLKESKOMMUNE

KVARKENRÅDET
MERENKURKUN
NEUVOSTO

Eräluvat.fi

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

Fylkesmannen i
NORDLAND

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences